

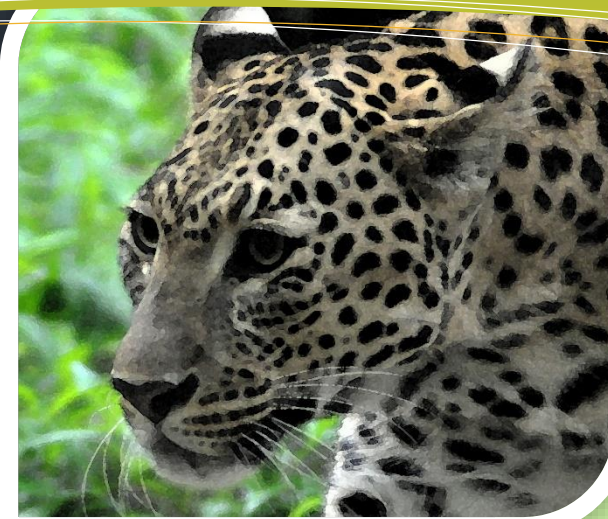
ایجاد شبکه ای فعال از متخصصین و افراد فعال و مطلع بومی در زیستگاه های پلنگ ایرانی به منظور شناسایی اولویتهای حفاظتی و حفاظت مشارکتی پلنگ در ایران

مخبرنامه
مختص
پروژه

۱۳۹۲ - ۱۳۹۱

شماره پروژه:
IRA/SGP/OP5/Y2/STAR/BD/12/02(168)

وضعیت موجود و معرفی پروژه

بخش شمالی و جنوبی است.

امروزه عوامل تهدید متعددی وجود دارند که به اشکال مختلف با یکدیگر مرتبط بوده و بقای پلنگ ایرانی را تهدید می نمایند. در طرح حاضر تحت عنوان " ایجاد شبکه ای فعال از متخصصین و افراد مطلع محلی در زیستگاه های پلنگ ایرانی به منظور شناسایی اولویتهای حفاظتی و حفاظت مشارکتی پلنگ در ایران " برای برخی از مشکلات عمده ای که در نیازسنجیها و مطالعات پیشین مشخص شده اند، راهکارهایی در نظر گرفته شده است که در ۳ برنامه و در قالب پروژه ای با محوریت سه موضوع "حفاظت مشارکتی"، "شناسایی زیستگاه های پتانسیل پلنگ در ایران" و "نیازسنجی برنامه های آموزشی مرتبط" اجرا می شوند.

این پروژه توسط موسسه تخصصی مطالعات پلنگ آسیایی و حمایت برنامه کمکهای کوچک تسهیلات محیط زیست جهانی دفتر عمران سازمان ملل متحد و همکاری دفتر حیات وحش سازمان حفاظت محیط زیست و ادارات کل محیط زیست استانهای بوشهر، گلستان، خراسان شمالی و آذربایجان غربی انجام شده است. تیم اجرایی طرح شامل آرزو صانعی (مدیر پروژه، آموزشگر)، سعید نوری نشاط و پروین پاکزادمنش (خانه فرهنگ و توسعه پایدار، تسهیلاتگر)، جواد اولاد غفاری (آموزشگر)، فرید فصیحی و اعظم جعفری (هماهنگ کننده، دستیار پروژه و مستند سازی طرح) و مهدی الماسی (تدوین فیلم مستند پروژه) می باشند.

FORMATION OF AN ACTIVE NETWORK BETWEEN TECHNICAL EXPERTS AND LOCAL ACTIVISTS IN LEOPARD HABITATS FOR ESTABLISHING PRIORITIES FOR PARTICIPATORY CONSERVATION OF THE PERSIAN LEOPARD IN IRAN

A project is undertaken since November 2011 to establish an active network of local activists, experts and relative people for participatory conservation, research and status monitoring of the endangered Persian leopard in Iran. The project has been led by Arezoo Sanei, Asian Leopard Specialist Society supported by GEF Small Grants Program at UNDP and conducted in co-operation with the Department of Environment of Iran. Various programs were involved in the project which also include establishment of the Persian Leopard Online Portal, Regional Workshops and assessing conservation priorities of the leopards in Iran.

۱۳۹۲-۱۳۹۱ خبرنامه اختصاصی پروژه

خلاصه پروژه

در اواخر سال ۲۰۱۲، پروژه ای در مقیاس ملی در راستای شناسایی مشارکتی اولویتهای حفاظتی پلنگ در ایران و با محوریت دو موضوع "زیستگاه" و "برنامه های آموزشی و اجتماع محور" شکل گرفت که به مشکلات پایه ای برای حفاظت هدفمند این گونه در کشور می پرداخت. این مشکلات به طور عمده عبارت بودند از: (۱) عدم شناخت مناسب از وضعیت موجود، (۲) ضعف تحقیقاتی - عدم آشنایی اقشار مرتبط با مطالعات سیستماتیک حیات وحش، (۳) عدم شناخت از اصول برنامه های اجتماع محور و بعضا حساس سازی نا مناسب جوامع بومی، (۴) فقدان سیستم مناسب برای ثبت و ذخیره اطلاعات پلنگ در کشور، (۵) فقدان سیستم مناسب برای پایش دوره ای وضعیت گونه در ایران. یکی از مشکلات عمده ای که در ابتدای این طرح وجود داشت ابهاماتی در خصوص وضعیت پلنگ بود که امکان برنامه ریزی هدفمند و موثر برای حفاظت آن را غیر ممکن می ساخت. (۶) یکی از این ابهامات فرضیه ای بود مبنی بر آنکه پراکنش پلنگ در ایران در حال تقسیم شدن به دو بخش شمالی و جنوبی منقطع می باشد (صانعی و سایرین، در حال چاپ).

از آنجا که جمعیت پلنگ در ایران، عمده جمعیت پلنگ در خاور میانه را تشکیل می دهد، این موضوع نه تنها بر وضعیت و بقای پلنگ در ایران موثر است، بلکه وضعیت زیرگونه در خاور میانه را تحت تاثیر قرار می دهد. از این رو، در این طرح فعالیتهای مرتبطی صورت گرفت که از جمله آنها برگزاری و پایه گذاری کارگاه های آموزشی مهارتی به صورت منطقه ای (در مقیاس ملی) و دوره ای است که بر اساس آن اقشار مختلف مرتبط با موضوع از سراسر کشور امکان دسترسی به آموزشهای تخصصی را دارا باشند. محتوای آموزشی این کارگاه ها بر اساس نیازسنجیها و نیازهای موجود تعیین می شوند. در این طرح، مرکزی اینترنتی تحت عنوان "پورتال تخصصی پلنگ ایرانی" برای اولین بار در کشور تاسیس شد که عمدتاً به ثبت اطلاعات گونه در ایران می پردازد. همچنین بیش از ۱۰۰۰ نفر از افراد موثر در خصوص تحقیقات و حفاظت پلنگ در مناطق مختلف و کلیه استانهای کشور شناسایی شده اند و در یک شبکه ملی متشکل از متخصصین، کارشناسان، اساتید، افراد مطلع و علاقمند بومی، افراد اجرایی و سیاستگذار و نیرو های تحقیقاتی عمدتاً به صورت داوطلبانه عضو شده اند. به این ترتیب، با تشکیل این شبکه ظرفیت عظیمی از نیروهای متخصص، علاقمند و همچنین مطلع بومی ایجاد شده است که با برنامه ریزی صورت گرفته ساختاری برای مشارکت فعال این افراد در راستای حفاظت، تحقیقات هدفمند و پایش وضعیت پلنگ در ایران ایجاد می شود. از جمله اقدامات این پروژه (پروژه شماره: IRA/SGP/OP5/Y3/STAR/BD/13/07(183)، برگزاری دوره دوم کارگاه های آموزشی مهارتی منطقه ای پلنگ ایرانی و همچنین ایجاد چهار گروه تخصصی با موضوعات تحقیقاتی، پایش مشارکتی وضعیت پلنگ در ایران، آموزش و برنامه های اجتماع محور و خیر، رسانه و کاربرد آن در حفاظت است.

همچنین، در این طرح نقشه پراکنش زیستگاه های پتانسیل پلنگ در ایران برای اولین بار تهیه شد. با تهیه این نقشه، بسیاری از ابهامات در راستای برنامه ریزی حفاظتی این گونه روشن شده است. از جمله این موارد، تایید فرضیه عنوان شده مبنی بر آنکه پراکنش پلنگ در ایران در حال تفکیک به دو بخش شمالی و جنوبی منقطع است، بود. زیستگاه های پلنگ در منطقه شمال غرب کشور به شدت ایزوله و پراکنده هستند و مناطق مسکونی، کشاورزی، صنایع، جاده ها و سایر عوامل توسعه ای میان زیستگاه ها واقع شده اند. از دیگر دستاوردهای این طرح شناسایی برخی کوریدورهای ارتباطی اصلی، تعیین میزان مطلوبیت زیستگاه ها (احتمال حضور پلنگ بر اساس حضور فاکتورهای مساعد/عوامل تهدید گونه)، شناسایی مشارکتی نیازها و اولویتهای حفاظتی پلنگ در کشور، آشنایی کارشناسان ادارات کل و برخی فعالان/موسسات مردم نهاد بومی با اصول و معیارهای طرحهای اجتماع محور و روشهای مطالعات سیستماتیک حیات وحش با تاکید بر مدلسازی پراکنش، قدردانی از ۶ فرد موثر بومی که اقدامات حفاظتی در خصوص پلنگ انجام داده اند و ترویج سیاست تشویقی بود. همچنین نتایج نیازسنجیها و مطالعات، نیازهای حفاظتی ضروری و فوری و راهکارهای حفاظتی مربوطه به مراجع ذیربط اطلاع رسانی شد. انتشار کتاب آموخته های طرح جهت استفاده طیف گسترده تری از افراد مرتبط با حفاظت زیر گونه پلنگ ایرانی در خاور میانه و آگاهی اقشار سیاست گذار بین المللی در خصوص مسایل گربه ساتان، به صورت انگلیسی و توسط یک انتشارات معتبر بین المللی در دست اقدام است.

Project Team:

- Arezoo Sanei
(Project leader/lecturer)
- Saeid Nouri Neshat (Facilitator)
- Parvin Pakzad-Manesh
(Facilitator)
- Javad Olad Ghafari (Lecturer)
- Farid Fasihi
(Project coordinator)
- Azam Jafari
(Project assistant/documentary)

With special thanks to:

House of culture & sustainable development for the final project documentary video.

موسسه تخصصی مطالعات پلنگ آسیایی

- arezoo.sanei@gmail.com
- www.Persian-leopard.com
- www.leopardspecialists.com
- www.facebook.com/pages/Asian-Leopard-Specialist-Society
- www.linkedin.com/groups/Asian-Leopard-Specialists
- www.youtube.com/user/AsianLeopardSociety

موسسه تخصصی مطالعات پلنگ آسیایی
ایمیل: arezoo.sanei@gmail.com

وبسایت: www.leopardspecialists.com پورتال تخصصی پلنگ ایرانی: www.Persian-leopard.com

ترویج سیاست تشویقی برای حفاظت از پلنگ در ایران

۶ نفر از افراد محلی تأثیر گذار در اقدامات حفاظتی گونه در مناطق (بوشهر، گلستان، قزوین، آذربایجان غربی و خراسان شمالی) شناسایی شدند و طی کارگاه های آموزشی مهارتی منطقه ای پلنگ ایرانی، با حضور تیم اجرایی و مسئولین محلی، از آنان قدردانی شد.

پیشرفت پروژه و دستاوردها

پایش مشارکتی و دوره ای وضعیت پلنگ در ایران

پایداری و مکانیزم های ایجاد شده در پروژه:

- ثبت نتایج/راهکارها در سند رسمی نقشه راه حفاظت گربه سانان ایران که اخیراً تکمیل و منتشر شده است.
- ایجاد مکانیزم ثبت و ذخیره اطلاعات برای استفاده در پایش دوره ای وضعیت پلنگ در کشور (پورتال تخصصی پلنگ ایرانی).
- انتخاب مناسب قشری موثر در تصمیم سازیها و فرآیندهای آموزشی در ادارات کل حفاظت محیط زیست کشور برای آموزشهای تخصصی.
- اطلاع رسانی در خصوص نتایج طرح پیشنهاد و پیگیری راهکارهای حفاظتی
- شکل گیری فاز دوم طرح در راستای توانمند سازی شبکه ایجاد شده در این طرح برای حفاظت مشارکتی پلنگ در کشور
- در خصوص پایداری نتایج و استفاده عملی از آموزشهای صورت گرفته طی این طرح، پس از انجام کارگاه های منطقه ای (دوره اول)، برخی مضامین طرح (مدلسازی به روش مکسنت و برنامه های اجتماع محور) در شکل گیری طرحهای مشابه محلی مورد استفاده قرار گرفت که همچنین به لحاظ فنی مورد حمایت تیم اجرایی این طرح واقع شد.

از اهداف مهم شبکه پلنگ ایرانی، پایش مداوم وضعیت پلنگ در کشور است. در کنار طرحهای تحقیقاتی سیستماتیک که می توانند در این راستا انجام شوند، سالانه گزارشات غیر معتبر فراوانی از این گونه ثبت می شوند که به دلیل ثبت شدن توسط افراد غیر متخصص، عدم وجود جزئیات کافی در گزارش و عدم ثبت نکات کلیدی، همچنین عدم امکان پیگیری گزارش به دلیل از بین رفتن اسناد مرتبط با موضوع و گذشت مدت زمان زیادی از آن، غیر قابل استفاده و یا با درجه اعتبار پایین می باشند. از این رو، یکی از محورهای اصلی دوره دوم کارگاه های آموزشی مهارتی منطقه ای پلنگ ایرانی، پایش مشارکتی وضعیت پلنگ در ایران در نظر گرفته شده است. همچنین، با ثبت اطلاعات و گزارشات توسط اعضا این شبکه در پورتال تخصصی پلنگ ایرانی، امکانی جهت برنامه ریزی برای تدقیق اطلاعات و در صورت نیاز انجام مطالعات منطقه ای، ایجاد شده است.

An Advocacy Program to address participatory conservation of the Persian leopard in Iran

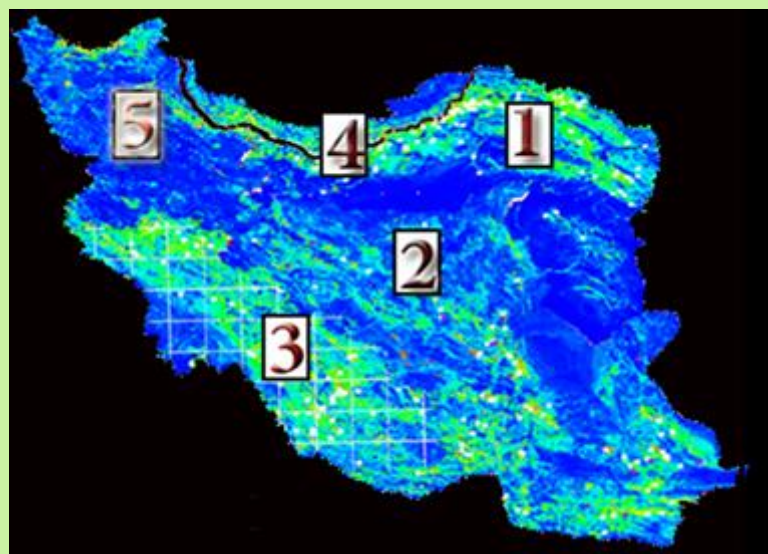
During the Regional Workshops, we planned to identify and acknowledge local persons who had actively participate in the Persian leopard conservation in their regions. We identified and acknowledged 6 persons from Boushehr, Ghazvin, North Khorasan, West Azarbaijan and Golestan provinces. The program was well supported and continued by Media and social networks as well as other organizations. The message was the fact that together with legal penalties for wildlife crimes, we acknowledge local communities for saving our national heritage, the Persian leopard.

شناسایی اولویتهای حفاظتی پلنگ در ایران با محوریت دو موضوع "زیستگاه" و "برنامه های اجتماع محور"

- زیستگاه های بالقوه پلنگ در کشور شناسایی شده اند (نقشه پراکنش زیستگاه های پتانسیل پلنگ در ایران)
- میزان مطلوبیت زیستگاه ها (بر اساس حضور فاکتورهای مساعد/عوامل تهدید برای گونه) شناسایی شده است.
- اولویتهای حفاظتی زیستگاهی بر اساس کوریدورهای اصلی برای حفظ ارتباط پراکنش پلنگ در شمال ایران با پراکنش در (۱) قسمتهای مرکزی و جنوبی گستره پراکنش گونه در کشور، (۲) منطقه قفقاز و (۳) ترکمنستان و (۴) برای حفظ ارتباط زیستگاه های پلنگ در شمال ایران با مناطق شمال غرب ایران (با تاکید بر حمایت جمعیت قفقاز) شناسایی شده اند.
- نیازها و اولویتهای آموزشی با محوریت موضوع درگیری میان گوشتخواران بزرگ جنه (عمدتاً پلنگ) با جوامع بومی به تفکیک استان و به صورت مشارکتی، مشخص شده اند.
- نیازسنجیهای لازم در مورد نیازهای مهارتی / تجهیزاتی / فنی استانها برای موارد خاص (مانند درگیریها / بیماریها / تصادفها) و برنامه های امداد انجام شده است.

نقشه پراکنش زیستگاه های پتانسیل پلنگ در ایران

اعداد، مناطق ۵ گانه مطالعاتی را نشان می دهند. رنگ آبی نشان دهنده مطلوبیت پایین و رنگهای سبز و نارنجی، طیف بالاتری از مطلوبیت مناطق از نظر حضور فاکتورهای مساعد برای گونه را نشان می دهند (منبع برای نقشه: صانعی و سایرین، در حال چاپ).

تاسیس پورتال تخصصی پلنگ ایرانی برای اولین بار
www.Persian-leopard.com

Persian Leopard Online Portal

An Innovative Online Recording System

An innovative online recording system was established to bring all the people related to the Persian leopard conservation and research in various regions of Iran together to conduct periodical status assessment of the leopards across its entire range in Iran and participatory research and conservation activities (<www.Persian-leopard.com>). Registration in the portal is upon invitation; however, everyone interested to join the group can fill up the form available on the portal. Membership will yet remain to acceptance of the requests on the basis of individuals' knowledge /influence/skills and expertise to participate in leopard research and conservation in a region. The portal is already endorsed by the Department of Environment and is included in the Conservation Road Map of Cats of Iran. So far, more than 1000 persons has requested or invited to register in the Persian Leopard Online Portal. Members are from all the provinces of the country and a wide range of expertise and local knowledge which provide a high potential to actively participate and establish leopard programs in the country.